

UNIwersYTET
Andrzeja Frycza Modrzewskiego
w Krakowie

Collegium Medicum Wydział Lekarski

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa kierunku: Kierunek lekarski
Poziom: Studia jednolite magisterskie
Forma: Studia stacjonarne
Rok akademicki: 2024/2025
Język studiów: polski

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA	
NAZWA PRZEDMIOTU	Higiena i epidemiologia
LICZBA PUNKTÓW ECTS	2
JĘZYK WYKŁADOWY	polski
PROWADZĄCY	dr Marzena Lipińska dr Anna Pełkowska dr Anna Rzucidło-Hymczak dr Małgorzata Kalemba-Drożdż
OSOBA ODPOWIEDZIALNA	dr Marzena Lipińska
LICZBA GODZIN	
WYKŁADY	30
SEMINARIUM	15
CELE PRZEDMIOTU	
CEL 1	Przygotowanie studenta do wykorzystania wiedzy ogólnobiologicznej w medycynie praktycznej w celu określenia narażenia i zagrożeń środowiskowych wpływających na zdrowie człowieka zarówno w środowisku bytowania jak i w środowisku pracy.
CEL 2	Zapoznanie studenta z rolą epidemiologii w naukach medycznych i polityce prozdrowotnej państwa oraz kształtowanie podejścia holistycznego do człowieka w aspekcie działań mających na celu umacnianie zdrowia.

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA	
CEL 3	Przygotowanie studenta do wykorzystania znajomości sytuacji epidemiologicznej chorób powszechnie występujących w kraju, natężenia zjawisk w pracy lekarza.
CEL 4	Przygotowanie studenta do oceny występowania zagrożeń na stanowisku pracy w celu podjęcia działań zmierzających do zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w codziennej pracy lekarza.
EFEKTY UCZENIA SIĘ	
MW1	Wiedza: Wymieni działy epidemiologii; wylicza cele i zadania epidemiologii; charakteryzuje ogólne prawa epidemiczne
MW2	Wiedza: Rozróżnia cechy struktury ludności istotne w medycynie
MW3	Wiedza: Klasyfikuje rodzaje badań epidemiologicznych; przedstawia wady i zalety różnych badań epidemiologicznych; wyjaśni pojęcie placebo, ślepa próba; wymieni narzędzia badań stosowane w epidemiologii; wylicza błędy ankietera i respondenta w przebiegu wywiadu
MW4	Wiedza: Odróżnia współczynnik chorobowości i zachorowalności, stosuje współczynniki do opisu zjawisk; interpretuje typy trendów współczynników zapadalności i chorobowości
MW5	Wiedza: Przedstawia źródła informacji o stanie zdrowia populacji
MW6	Wiedza: Rozróżnia mierniki stanu zdrowia
	Wiedza: Przedstawi strukturę nadzoru epidemiologicznego w Polsce. Określi role inspekcji sanitarnej w nadzorze epidemiologicznym.
	Wiedza: Wyjaśnia przydatność badań przesiewowych w ochronie zdrowia publicznego
	Wiedza: Scharakteryzuje składniki pożywienia, omówi ich rolę w organizmie człowieka; analizuje czynniki predysponujące do wystąpienia zaburzeń stanu odżywiania
	Wiedza: Omówi mechanizmy uzależnień i działania profilaktyczne
	Wiedza: Charakteryzuje czynniki ryzyka oraz drogi przenoszenia zakażeń w placówkach ochrony zdrowia; wymienia działania z zakresu profilaktyki zakażeń szpitalnych; wyjaśni zasady postępowania poekspozycyjnego na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA	
	Wiedza: Wymieni i scharakteryzuje zakażenia przenoszone drogą krwiopochodną; wymieni działania profilaktyczne
	Wiedza: Wymieni środowiskowe czynniki fizyczne wpływające na organizm człowieka oraz omówi ich skutki działania
	Wiedza: Wyjaśnia rodzaje i przyczyny chorób zawodowych; wymieni choroby zawodowe w zawodach medycznych
MU1	Umiejętności: Wykorzystuje źródła informacji o ludności do oceny przyczyn wpływających na stan zdrowia ludności
MU2	Umiejętności: skonstruuje kwestionariusz wywiadu w odniesieniu do pacjenta z daną jednostką chorobową; przedstawia wady i zalety zastosowania kwestionariusza samowrotnego oraz wywiadu wystandaryzowanego
MU3	Umiejętności: Dobiera właściwy miernik częstości choroby w populacji w zależności od przedmiotu i celu badania
MU4	Umiejętności: Przeprowadza dochodzenie epidemiologiczne; opracowuje ognisko epidemiczne w przypadku chorób zakaźnych i zakażeń
MU5	Umiejętności: Rozpoznaje poszczególne formy zakażeń szpitalnych; rejestruje zakażenie szpitalne -wypełnia kartę rejestracyjną; różnicuje zakażenie szpitalne od pozaszpitalnego; stosuje zasady aseptyki i antyseptyki w praktyce lekarskiej
MU6	Umiejętności: Zastosuje środki ochrony indywidualnej we właściwy sposób
WYMAGANIA WSTĘPNE	
Znajomość podstaw statystyki	
TREŚCI PROGRAMOWE	SZCZEGÓŁOWY OPIS BLOKÓW TEMATYCZNYCH
WYKŁAD 1	Rola i zadania epidemiologii: a) rozwój epidemiologii i jej zakres, b) cele i zadania epidemiologii, c) ogólne prawa epidemiczne (2h)
WYKŁAD 2	Demografia lekarska: cechy struktury ludności istotne w medycynie. Mierniki stanu zdrowia: a) definicja zdrowia, b) mierniki negatywne i pozytywne, mierniki syntetyczne (2h)
WYKŁAD 3	Źródła informacji o stanie zdrowia populacji (2h)

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA

WYKŁAD 4	Badania epidemiologiczne : a) podział, typy i charakterystyka badań, b) mocne i słabe strony różnych badań, c) etapy planowania, d) metody i narzędzia stosowane w epidemiologii (3h)
WYKŁAD 5	Badanie rozpowszechniania chorób: a) rozpoznawanie i klasyfikacja chorób, b) mierniki epidemiologiczne rozpowszechniania chorób (zapadalność, chorobowość), typy trendów tych współczynników epidemiologicznych, c) aspekty badania populacji starszej (3h)
WYKŁAD 6	Metody badań epidemiologicznych w medycynie środowiskowej i klinicznej (badania retro i prospektywne, wybór populacji do badań obserwacyjnych, iloraz szans, ryzyko względne i przypisane, obciążenia wyników badań (3h)
WYKŁAD 7	Rola badań eksperymentalnych w medycynie: a) typy badań, b) metody randomizacji c) placebo, ślepa próba (3h)
WYKŁAD 8	Podstawy i praktyka badań przesiewowych w kierunku choroby. Czy wtórna metoda zapobiegania poprawia wyniki kliniczne/ zdrowia publicznego? (2h)
WYKŁAD 9	Choroby zawodowe na przykładzie alergicznych chorób zawodowych. Metody profilaktyki w środowisku pracy (2h)
WYKŁAD 10	Higiena żywności i żywienia: a) przemiany i zapotrzebowanie energetyczne człowieka, b) pokarmowe źródła energii i ich równoważniki energetyczne, c) podstawowa przemiana materii, d) składniki pożywienia i ich rola w organizmie człowieka, e) produkty spożywcze podział, f) ocena stanu odżywienia i sposobu żywienia (4h)
WYKŁAD 11	Środowisko pracy: a) zagrożenia na stanowisku pracy, czynniki szkodliwe b) obciążenie pracą statyczną i dynamiczną, obciążenia psychiczne (4h)
KONWERSATORIUM 1	Epidemiologia chorób zakaźnych : a) podstawowe pojęcia, b) rodzaje ognisk epidemicznych, c) opracowanie ogniska na przykładzie COVID-19 i zatrucia pokarmowego. Struktura nadzoru epidemiologicznego w Polsce. Rola inspekcji sanitarnej w nadzorze epidemiologicznym (3h)
KONWERSATORIUM 2	Planowanie badania epidemiologicznego (cele, formułowanie hipotezy, wybór populacji i obliczanie wielkości próby, typy i konstrukcja kwestionariuszy, aspekty etyczne) (3h)
KONWERSATORIUM 3	Środowiskowe czynniki wpływające na organizm człowieka (hałas, wibracje, oświetlenie, pole elektromagnetyczne) (2h)

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA	
KONWERSATORIUM 4	Epidemiologia zakażeń szpitalnych a) definicja zakażenia szpitalnego, b) czynniki ryzyka, drogi przenoszenia, nadzór, c) rodzaje zakażeń szpitalnych, d) kryteria rozpoznania z.sz., e) rejestracja z.sz., f) profilaktyka z.sz. (antyseptyka, aseptyka) (3h)
KONWERSATORIUM 5	Epidemiologia i profilaktyka zawodowego narażenia na zakażenia przenoszone drogą krwiopochodną, postępowanie poekspozycyjne, środki ochrony osobistej, raportowanie z zastosowaniem odpowiednich badań - opis przypadku (2h)
KONWERSATORIUM 6	Choroby zawodowe: a) zagrożenia w środowisku pracy: wypadki przy pracy, b) orzecznictwo, c) zasady ergonomii i profilaktyki zawodowej (2h)
METODY DYDAKTYCZNE	
M1	Dyskusja
M2	Praca w grupach
M3	Praca z podręcznikiem
M4	Prezentacje multimedialne
M5	Wykłady
M6	Studium przypadku
NAKŁAD PRACY STUDENTA	
GODZINY KONTAKTOWE Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	45 godzin
GODZINY BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO	Przygotowanie do zajęć: 2 godziny Przygotowanie raportu, prezentacji, kwestionariusza: 6 godzin Przygotowanie do egzaminu 7 godzin
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU	60 godzin
REGULAMIN ZAJĘĆ I WARUNKI ZALICZENIA	

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA

Zajęcia odbywają się w formie wykładów i seminariów i są obowiązkowe. Student zobowiązany jest przygotować się teoretycznie do każdego zajęcia. Warunkiem dopuszczenia do zaliczenia końcowego jest zaliczenie wszystkich przewidzianych harmonogramem wykładów i seminariów (np. prezentacja tematu na podstawie badania epidemiologicznego, przygotowanie kwestionariusza wywiadu w odniesieniu do pacjenta z daną jednostką chorobową). Student może otrzymać wyróżnienie w formie dodatkowych punktów na teście końcowym za bardzo dobre przygotowanie do seminarium. W przypadku braku zaliczenia jakiegokolwiek seminarium student traci możliwość pisania testu zaliczeniowego w pierwszym terminie.

Test końcowy zawiera pytania z higieny i epidemiologii. Przedmiotem testu jest treść wykładów, seminariów i materiałów przekazywanych studentom oraz treść obowiązkowych pozycji literaturowych (zgodnie z wykazem). Zaliczenie przedmiotu warunkuje zdobycie minimum 55% punktów na teście zaliczeniowym. Podstawą do uznania punktów dodatkowych (za wyróżnienie podczas seminarium) na egzaminie jest uzyskanie pozytywnej oceny z testu zaliczeniowego. W przypadku uzyskania oceny niedostatecznej studenci mają prawo przystąpić do egzaminu poprawkowego na zasadach określonych w Regulaminie Studiów Krakowskiej Akademii.

METODY OCENY POSTĘPU STUDENTÓW

W ZAKRESIE WIEDZY	Raport z oceną wyników badania epidemiologicznego. Dyskusja odnośnie metodyki badania epidemiologicznego. Prezentacja poszczególnych kroków w planowaniu badania epidemiologicznego
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI	Opracowanie kwestionariusza wywiadu wystandaryzowanego w odniesieniu do pacjenta z daną jednostką chorobową
W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH	
SPRAWDZIANY KSZTAŁTUJĄCE	
SPRAWDZIANY PODSUMOWUJĄCE (I i II termin)	Termin I: Test wielokrotnego wyboru Termin II: Test z pytaniami otwartymi/egzamin ustny

KRYTERIA EGZAMINU/ ZALICZENIA Z OCENĄ

NA OCENĘ 3,0	55% - 61%
NA OCENĘ 3,5	62% - 70%
NA OCENĘ 4,0	71% - 79%
NA OCENĘ 4,5	80% - 90%
NA OCENĘ 5,0	91% - 100%

HIGIENA I EPIDEMIOLOGIA
LITERATURA OBOWIĄZKOWA

1.	Bzdęga J. Gębska-Kuczerowska A. Epidemiologia w zdrowiu publicznym, Lublin, 2022, PZWL.
2.	Webb P., Bain Ch., Page A. Epidemiologia. Podręcznik dla studentów I praktyków. Wyd. Naukowe Scholar, Warszawa 2021
3.	Jędrychowski W. Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym, Kraków, 2010, Wydawnictwo UJ

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

1.	Gańczak M, Szczeniowski A. Zawodowe zakażenia patogenami krwiopochodnymi. Szczecin, 2015, Wyd. Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego
2.	Appleton R, Vanberger O. Metabolizm i Żywnienie. Crash Course. Wrocław, 2022, Wyd. Edra Urban & Partner
3.	Bulanda M, Wójkowska-Mach J. Zakażenia szpitalne w jednostkach opieki zdrowotnej. Warszawa, 2023, PZWL